

Uchwała nr 149
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 29 grudnia 2025 roku
w sprawie projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu
wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026-2030

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018r. poz. 2052), uchwala się stanowisko Rady Działalności Pożytku Publicznego w sprawie projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026-2030

§1

Rada Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) po zapoznaniu się z projektem i ze stanowiskami organizacji senioralnych i innych organizacji obywatelskich podtrzymuje stanowisko sformułowane już w uchwale nr 139 z dnia 5 grudnia 2025 r.: Rada z jednej strony z uznaniem odnotowuje działania rządu zmierzające do rozwoju polityki senioralnej, z drugiej jednak strony wyraża głębokie zaniepokojenie trybem tworzenia i konsultacji programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026-2030. W szczególności Rada stwierdza, że termin 5 dni jest zdecydowanie za krótki na przeprowadzenie konsultacji wieloletniego programu o takim znaczeniu społecznym i tak dużym budżecie.

§2

Ponadto, w niniejszej, kolejnej opinii dotyczącej Programu, uchwalonej w ustawowym terminie 30 dni od wystąpienia Ministra zastępującego Ministra ds. Polityki Senioralnej do RDPP z dnia 27 listopada 2025 r., Rada podziela liczne uwagi i wątpliwości zgłoszone do Programu przez organizacje obywatelskie.

§3

Nawet, jeśli w międzyczasie Program został już uchwalony, RDPP apeluje do Rządu o uwzględnienie zarówno uwag sformułowanych w §4 niniejszej uchwały jak też opinii organizacji obywatelskich, w szczególności na poziomie regulaminów konkursowych a także – po przeprowadzeniu częściowej ewaluacji Programu – poprzez modyfikację zapisów Programu.

§4

RDPP w szczególności:

1. Proponuje przeprowadzenie ewaluacji częściowej Programu w IV kwartale 2026 roku lub w I kwartale 2027 roku w celu umożliwienia wprowadzenia jego modyfikacji.
2. Uważa za konieczne przeprowadzenie konsultacji regulaminów konkursowych w ramach programu w sposób i w okresie czasu umożliwiającym wypowiedzenie się wszystkim zainteresowanym organizacjom obywatelskim.
3. Z uznaniem przyjmuje do wiadomości, że do celów szczegółowych Programu należą “zwiększenie liczby działań wewnątrzpokoleniowych” oraz “zwiększenie samoorganizacji środowiska osób starszych w życiu publicznym i przeciwdziałanie osamotnieniu osób starszych”. Zarazem Rada zauważa, że do skutecznej realizacji tych celów skutecznie przyczyniłyby się działania w zakresie dialogu i solidarności międzypokoleniowej, które należy włączyć do Programu.
4. Podkreśla wagę celu szczegółowego “zwiększenie innowacyjnych rozwiązań na rzecz osób starszych w ujęciu ogólnopolskim”. Rada postuluje w związku z tym umożliwienie wspierania w ramach programu działań skierowanych na zapoznanie się z innowacyjnymi rozwiązaniami z innych państw członkowskich UE, w tym również w zakresie samoorganizacji środowiska osób starszych w życiu publicznym.
5. Proponuje umożliwienie przeprowadzania w ramach programu projektów wieloletnich (do trzech lat).

6. Uważa za konieczne przestrzeganie zasady równych szans w ubieganiu się przez organizacje obywatelskie o środki w ramach Programu, niezależnie od ich wielkości, o ile ich cele statutowe i praktyka działania zawierają się w ramach określonego Priorytetu.
7. Wyraża przekonanie, że adresatem działań w ramach Priorytetu III Programu powinny być, obok jednostek samorządu terytorialnego, organizacje obywatelskie. Wskazuje w tym kontekście na osiągnięcia ruchu społecznego i stowarzyszenia Obywatelski Parlament Seniorów (OPS) w zakresie samoorganizacji środowisk osób starszych w celu zwiększenia ich oddziaływania na sprawy publiczne zarówno na poziomie ogólnopolskim jak i wojewódzkim (Delegatury OPS), postulując uwzględnienie wsparcia OPS, ale także innych organizacji senioralnych, obok rad seniorów, w ramach Priorytetu III Programu.
8. Proponuje, również w celu uniknięcia nadmiernych kosztów transakcyjnych, uwzględnienie prowadzenia obsługi konkursów realizowanych w poszczególnych priorytetach poprzez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego lub przez organizacje obywatelskie dysponujące odpowiednim doświadczeniem (regranting).
9. Zwraca uwagę na fakt, że ponad 67% budżetu programu (tj. 410 mln zł alokowane w Prioryecie V) polega w gruncie rzeczy na transferze środków do systemu pomocy społecznej w części, za którą odpowiedzialność ponoszą jednostki samorządu terytorialnego. Środki te bowiem mają być przeznaczone na tworzenie i funkcjonowanie ośrodków wsparcia – Dziennych Domów „Aktywny Senior” i Klubów „Aktywny Senior” w ramach strategii rozwoju pomocy społecznej jednostek samorządu terytorialnego, zasady funkcjonowania których oraz ew. zlecenie ich prowadzenia określone są w ustawie o pomocy społecznej. Tak znaczny transfer środków Programu do systemu pomocy społecznej zdaniem RDPP nie koresponduje z celem strategicznym Programu, którym jest “poprawa jakości i poziomu życia osób starszych poprzez ich aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i edukację.” Ponadto nie prowadzi on do realnej transformacji lokalnej polityki senioralnej czy innowacji społecznych.

§5

Niniejszą uchwałę należy przekazać Ministrowi zastępującemu Ministra ds Polityki Senioralnej oraz Ministra ds Społeczeństwa Obywatelskiemu, a także Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Marzenie Okła-Drewnowicz i Adriannie Porowskiej.

§6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz